

การศึกษาพฤติกรรมของตัวละครเอกในนวนิยายเรื่องศิระมารโดยใช้ทฤษฎีจิตวิเคราะห์

ปรีดา เกื้อก่ออ่อน¹ ภูมิศักดิ์ อินตา²

^{1,2} สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

¹E-mail: .prida.s@pkru.ac.th, ²E-mail: s6410789222@pkru.ac.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องนี้มีจุดประสงค์เพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมของตัวละครเอกในนวนิยายเรื่องศิระมาร โดยใช้ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของซิกมุนด์ ฟรอยด์ โดยผู้วิจัยเลือกศึกษาพฤติกรรมของตัวละครเอกแบบเจาะจงจำนวน 4 ตัว ได้แก่ ปิลันธนา วิเชียร ภัทรหรือปี ปิติ วิเชียรภัทรหรือหมอบปีติ วิหารี อนุธรรมเกียรติหรือแมวมเหมียว และสักการ ศีขรินทร์ ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมของปิลันธนา วิเชียรภัทรหรือปี ซึ่งมีทั้งด้านบวกและด้านลบ พฤติกรรมด้านลบ ได้แก่ เอาแต่ใจตัวเอง อิจฉาริษยา ชอบทำร้ายผู้อื่น ชอบข่มขู่และควบคุมผู้อื่น มีนิสัยคิดวิเคราะห์เพื่อตอรอง มีความวิตกกังวลต่อความรู้สึกของผู้อื่น เช่น ความกังวลว่าจะถูกแย่งความรัก ความกังวลว่าตนจะไม่ได้รับการช่วยเหลือ อารมณ์ร้ายอาละวาดทำลายข้าวของ และทำลายตนเอง ส่วนพฤติกรรมด้านบวก ได้แก่ มีความเคารพผู้ใหญ่และตรงต่อเวลา มีความมุ่งมั่นในการเอาชีวิตรอด พฤติกรรมของปีติ วิเชียรภัทรหรือหมอบปีติ พฤติกรรมด้านลบ ได้แก่ ความวิตกกังวลในการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น ความกังวลว่าจะถูกเปิดโปงความลับ การโกหกเพื่อปิดบังความลับ การรำพึงรำพันเรื่องเดิม ๆ ซ้ำ ๆ ส่วนพฤติกรรมด้านบวก ได้แก่ ความเป็นห่วงบุคคลในครอบครัว การคิดวิเคราะห์สถานการณ์อย่างรอบคอบ ความมุ่งมั่นในการทำงาน และความยึดมั่นในศีลธรรมและความถูกต้อง พฤติกรรมของวิหารี อนุธรรมเกียรติหรือแมวมเหมียว พฤติกรรมด้านลบ ได้แก่ ความวิตกกังวล และความเก็บกดอารมณ์การแสดงออก ส่วนพฤติกรรมด้านบวก ได้แก่ ความร่าเริง สดใส การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น การคิดวิเคราะห์และความช่างสงสัย การควบคุมอารมณ์ความรู้สึก การยึดมั่นในความถูกต้อง และกฎระเบียบ และความสามารถในการตัดสินใจ และพฤติกรรมของสักการ พฤติกรรมด้านลบ ได้แก่ การไม่ยอมรับความจริง ความวิตกกังวลใจ และความเอาแต่ใจตนเอง ส่วนพฤติกรรมด้านบวก ได้แก่ การแสดงความรักและความห่วงใยต่อผู้อื่น การควบคุมอารมณ์ ความมีมารยาทและการให้เกียรติผู้อื่น

คำสำคัญ: พฤติกรรมตัวละคร, ทฤษฎีจิตวิเคราะห์, นวนิยายศิระมาร

The Study of Protagonists' Behaviors in a Sri Sa Man Novel using Psychoanalysis

Theories of Sigmund Freud

Prida Kueako-on¹ Poomsak Inta²

^{1,2} Thai language major Faculty of Humanities and Social Sciences Phuket Rajabhat University

¹E-mail: prida.s@pkru.ac.th , ²E-mail: s6410789222@pkru.ac.th

ABSTRACT

The purpose of this research is to analyze the behavior of the main characters in the novel "Sri Sa Man" using Sigmund Freud's psychoanalytic theory. The researcher chose to study the behavior of 4 specific protagonists: Pee, Dr. Peeti, Maewmoew and Sakkan. The research results found that Pilantha Wichianphat or Pee's behavior is both positive and negative. The negative behavior include being selfish, jealous, hurting others, intimidating controlling others, thinking analytically in order to negotiate and anxiety about other people's feelings, such as worrying about being robbed of their love. She is concerned that she will not receive help, Mood rages and destroys things and self-destruct. The Positive behavior includes being respectful of elders and being punctual, Having determination to survive. Peeti Wichianphat or Doctor Peeti's negative behavior includes anxiety in helping others, Concerning about secrets being revealed, lying to hide a secret and meditating on the same things over and over. The positive behavior includes being concerned about family members, careful analysis of situations, commitment to work and adherence to morality and correctness. Wilari Anakiat or Maewmoew's negative behavior comprises of anxiety and repression of emotional expression. The Positive behaviors include cheerfulness, brightness, empathy towards others, analytical thinking, curiosity, controlling emotions, adherence to correctness and rules and the ability to make decisions. Sakkan's negative behavior involves not accepting the truth, anxiety and self-centeredness. The positive behavior contains showing love and concern for others, emotional control , courtesy and respect for others.

Keywords: Protagonists' Behaviors, Psychoanalytic Theories, Sri Sa Man Novel

บทนำ

นวนิยายเป็นวรรณกรรมประเภทบันเทิงคดีขนาดยาวที่เขียนขึ้นโดยอาศัยจินตนาการเป็นหลัก สร้างขึ้นบนพื้นฐานความเป็นจริงของสังคมและประสบการณ์ของผู้เขียนเป็นสำคัญ โดยมีตัวละคร โครงเรื่อง ฉากและบรรยากาศที่สมจริง สะท้อนภาพต่าง ๆ ของสังคม ซึ่งสอดคล้องกับ วิชา กงกะนันท์ (2540, หน้า 16) ที่ได้กล่าวถึงนวนิยายไว้ว่า นวนิยาย คือ บทประพันธ์ที่เป็นบันเทิงคดีร้อยแก้ว มีหลากหลายแนวเรื่อง เรื่องราวในนวนิยายเป็นเรื่องสมมุติที่ผู้แต่งใช้กลวิธีนำเสนอที่ทำให้ผู้อ่านรู้สึกราวกับว่าเรื่องราวในนวนิยายเป็นเรื่องจริงที่เคยเกิดขึ้นมาแล้ว กำลังเกิดอยู่ หรืออาจจะเกิดขึ้นได้จริงต่อไปในอนาคต

นวนิยายที่ดีจำเป็นต้องมีองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ดีด้วย โดยองค์ประกอบหนึ่งของนวนิยายที่มีความสำคัญมาก คือ ตัวละคร เพราะตัวละครมีความสำคัญในการเป็นผู้ดำเนินเรื่องราวและแสดงความคิด ทัศนคติ และลักษณะนิสัย ให้ผู้อ่านได้รับรู้และเข้าใจธรรมชาติของบุคลิกภาพของมนุษย์ในแง่มุมต่าง ๆ เนื่องจากผู้เขียนได้สร้างสรรค์ตัวละครให้มีความสมจริง มีลักษณะนิสัยคล้ายมนุษย์จริง ๆ ดังนั้น ตัวละครและพฤติกรรมของตัวละครจึงมีความสำคัญต่อนวนิยายเป็นอย่างมาก การศึกษาตัวละครจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจที่ควรนำมาศึกษาเป็นอย่างยิ่ง ดังที่ อุไรวรรณ สิงห์ทอง (2563, หน้า 209) กล่าวว่า เมื่อตัวละครในนวนิยายมีความสมจริง มีความเป็นมนุษย์ธรรมดามากยิ่งขึ้น การศึกษาตัวละครจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจเพราะจะช่วยให้ทราบถึงความจริงเกี่ยวกับจิตใจและพฤติกรรมของมนุษย์ในแง่ต่าง ๆ การจะศึกษาถึงภาวะจิตใจและพฤติกรรมของตัวละครต้องอาศัยการใช้ทฤษฎีจิตวิทยามาศึกษา ซึ่งการศึกษาตัวละครโดยใช้ทฤษฎีจิตวิทยามาศึกษานั้นมาจากแนวคิดที่ว่า จิตวิทยาเป็นวิชาที่ศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์ ส่วนวรรณกรรมเป็นเรื่องที่จำลองมาจากชีวิตมนุษย์ วรรณกรรมและจิตวิทยาจึงมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด โดยทฤษฎีจิตวิทยาที่นิยมนำมาศึกษา คือ ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของ ซิกมุนด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) ซึ่งเป็นทฤษฎีทางจิตวิทยาทฤษฎีหนึ่งที่ค้นพบโดย ซิกมุนด์ ฟรอยด์ ซึ่งมุ่งเน้นการวิเคราะห์จิตใจและพฤติกรรมของมนุษย์ รวมทั้งแรงขับและแรงผลักดันทางใจต่าง ๆ

นวนิยายที่ได้รับความนิยมและความสนใจจากผู้อ่าน มีการนำมาดัดแปลงเป็นบทละครโทรทัศน์ มีอยู่มากมายหลายเรื่อง ดังเช่นนวนิยายเรื่อง “ศิระษะมาร” เป็นนวนิยายแนวลึกลับสยองขวัญผสมกับแนววิทยาศาสตร์และความเหนือธรรมชาติที่แต่งโดยจินตวิวัฒน์ เล่าเรื่องราวของ ขงปัลลธ วิเชียรภัทรหรือปี่ หญิงสาวหน้าตาสวยคมแต่มีนิสัยเอาแต่ใจตนเอง ปี่เกิดมาพร้อมกับพลังจิตที่กล้าแกร่ง ซึ่งปี่ได้ประสบอุบัติเหตุทางรถยนต์ ทำให้ศิระษะขาดออกจากร่าง แต่ด้วยพลังจิตของปี่ ปี่กลับไม่เสียชีวิตและได้รับความช่วยเหลือจากปี่ วิเชียรภัทรหรือหมอปี่ ลูกของปี่ที่เป็นศัลแพทย์ชื่อดังช่วยรักษาและคงสภาพศิระษะของเธอเอาไว้ด้วยน้ำยาวิทยาศาสตร์ที่หมอปี่คิดค้นขึ้น จากนั้นปี่จึงต้องเอาชีวิตรอดด้วยการใช้พลังจิตควบคุมศิระษะให้ล่องลอยไปไล่ดูกินเลือดของผู้อื่น และตามหาร่างกายของหญิงสาวที่รูปร่างงดงามมาแทนที่ร่างกายของเธอ ต่อมาวิฬาริออนรฆเกียรติหรือแมวมเหิมยว หลานสาวของหมอปี่และลูกพี่ลูกน้องของปี่ที่เพิ่งจบการศึกษาจากต่างประเทศ ได้กลับมามาประเทศไทยพร้อมสักการ ศิขรินทร์หรือสักการคู่รักของแมวมเหิมยว และเมื่อปี่ได้พบกับสักการจึงรู้สึกสนใจและอยากแย่งเขาให้มาเป็นของตนเอง นวนิยายเรื่องนี้ถูกดัดแปลงเป็นบทละครโทรทัศน์ครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2536 ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ. 2536 – 13 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2537 และได้รับการดัดแปลงเป็นบทละครโทรทัศน์ครั้งที่ 2 เมื่อปี พ.ศ. 2565 ออกอากาศทางช่อง 8 เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม - 29 กันยายน พ.ศ. 2565 ซึ่งการออกอากาศทั้งสองครั้งได้รับความนิยมและเป็นที่กล่าวถึงเป็นอย่างมาก

จากการศึกษานวนิยายเรื่องสี่พระมาร ทำให้ผู้วิจัยเห็นว่า ตัวละครเอกทั้ง 4 ตัว ได้แก่ ปิลันธนา วิเชียรภัทรหรือปี่, ปิติ วิเชียรภัทรหรือหมอปิติ, วิหารี อนรรฆเกียรติหรือแมวเหมียว และสัการ ศิขรินทร์หรือสัการ เป็นตัวละครที่มีความสำคัญ และมีพฤติกรรมที่แสดงถึงแรงผลักดันของจิตใจอย่างชัดเจน เหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจและศึกษาวิเคราะห์พฤติกรรมของ ตัวละครเอก โดยวิเคราะห์ด้วยทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของ ซิกมุนด์ ฟรอยด์ เพื่อช่วยให้เข้าใจสาเหตุและแรงผลักดันของการ แสดงออกพฤติกรรมของตัวละครเอกซึ่งสะท้อนถึงพฤติกรรมของมนุษย์ผ่านตัวละคร

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมของตัวละครเอกในนวนิยายเรื่อง สี่พระมาร โดยใช้ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของซิกมุนด์ ฟรอยด์

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมใน 2 ประเด็น ได้แก่ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนวนิยายและ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของซิกมุนด์ ฟรอยด์

ผู้วิจัยได้รวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนวนิยาย ทำให้เห็นว่านวนิยายที่ด้อยต้องมืองค์ประกอบ ครบถ้วน และองค์ประกอบหลักที่สำคัญของนวนิยายคือ ตัวละคร โดยมีการตัวละครสร้างขึ้นให้มีความสมจริง ดังที่ วิภา กงกะนันท์ (2540, หน้า 5-6), วนิดา บำรุงไทย (2544, หน้า 130) และเถกิง พันธุ์เถกิงอมร (2541, หน้า 13-14) ที่กล่าวถึง ตัวละครไว้อย่างสอดคล้องกันว่า ตัวละคร คือ บุคคลที่ผู้แต่งกำหนดหรือสมมุติขึ้นในวรรณกรรมเพื่อประกอบพฤติกรรมตาม เหตุการณ์ในเรื่อง ตัวละครเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่งสำหรับวรรณกรรมทุกประเภทรวมทั้งนวนิยาย เพราะถ้าไม่มี ตัวละครก็ไม่มีเรื่อง โดยตัวละครถูกสร้างขึ้นให้มีลักษณะที่สมจริงเหมือนบุคคลจริง ทั้งความรู้สึกนึกคิด อารมณ์และการกระทำ รวมทั้งคำพูด ให้คล้ายมนุษย์ปุถุชนที่ผู้อ่านสัมผัสอยู่ในชีวิตประจำวัน ซึ่งผู้เขียนนำต้นแบบมาจากบุคคลจริง แล้วหล่อหลอม เป็นบุคลิกของตัวละครแต่ละตัว ดังนั้น พฤติกรรมต่าง ๆ ของตัวละครที่แสดงออกมาในเรื่องที่มีต้นแบบมาจากมนุษย์ จึงสามารถสะท้อนถึงความคิดและจิตใจของมนุษย์ในหลากหลายแง่มุมได้และมีความน่าสนใจในการศึกษาอย่างยิ่ง

ผู้วิจัยได้รวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของซิกมุนด์ ฟรอยด์ สามารถสรุปได้ดังนี้ กิติกร มีทรัพย์ (2556, หน้า 25-26) และซิกมุนด์ ฟรอยด์ (2565, หน้า 17) ได้กล่าวถึงจิตใต้สำนึกไว้อย่างสอดคล้องกัน สรุปได้ ว่า จิตใต้สำนึกหรือจิตไร้สำนึก เป็นจิตที่บรรจุความปรารถนาลับ ๆ ไว้มากมาย รวมทั้งความหวาดกลัวต่าง ๆ ความทรงจำที่ เจ็บปวดในอดีต ความต้องการที่เป็นเรื่องต้องห้ามผิดบาปทั้งหลาย โดยถูกซ่อนและเก็บกดเอาไว้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ไม่อาจกลับขึ้น สู่ความสำนึกได้ในสภาพการณ์ปกติ แต่จะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งการแบ่งจิตออกเป็นจิตสำนึกและจิตใต้สำนึก เป็นหลักการพื้นฐานของแนวคิดจิตวิเคราะห์

กิติกร มีทรัพย์ (2556, หน้า 11-17) และสร้อยสน สกลรักษ์ (2537, หน้า 11 - 15) ได้กล่าวถึงโครงสร้างบุคลิกภาพ ไว้อย่างสอดคล้องกัน สรุปได้ว่า โครงสร้างบุคลิกภาพหรือโครงสร้างของจิตมนุษย์ คือ ส่วนที่มีพลังขัดแย้งปะทะกันและมีพลัง สอดคล้องต้องกันเป็นพลวัตอยู่ตลอดเวลา โดยไม่สามารถเห็นหรือวัดได้โดยตรงแต่เราสามารถประเมินได้จากพฤติกรรมหรือ การแสดงออกของบุคคลที่ปรากฏเป็นความคิดเห็น อารมณ์ ความรู้สึก ความทรงจำและการกระทำแบบต่าง ๆ โดย ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ อิด คือ แรงขับและแรงผลักดันทางใจของสัญชาตญาณซึ่งส่งผลให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมออกมาซึ่ง เป็นความต้องการเบื้องต้นของตนเอง โดยไม่สนว่าความต้องการนั้นจะขัดต่อกฎของสังคม ศีลธรรม หรือความต้องการของใคร อื่นหรือไม่ และปราศจากการไตร่ตรองหรือการใช้เหตุผล อีโก้หรือส่วนที่ได้รับการอบรมจากสังคม ทำหน้าที่ดูแลการทำงานของ อิด เมื่อไรที่มีแรงขับหรือแรงผลักดันจากอิดขึ้นมาก่อความวุ่นวายมากเกินไป อีโก้จะใช้กลไกทางจิตปรับความต้องการของอิด

ให้เข้ากับสภาพแวดล้อม และซูเปอร์-อีโก้หรือส่วนที่ได้รับการอบรมจากกฎทางศีลธรรม คือ ส่วนที่ได้รับการเรียนรู้ศีลธรรม มโนธรรมและบรรทัดฐานต่าง ๆ มีหน้าที่ควบคุมมนุษย์ให้ตอบสนองหรือเก็บกดความต้องการตามหลักศีลธรรม

กิติกร มีทรัพย์ (2556, หน้า 20-21) และ สร้อยสน สกลรักษ์ (2537, หน้า 19) ได้กล่าวถึงความวิตกกังวลเอาไว้อย่าง สอดคล้องกัน สรุปได้ว่า ความวิตกกังวล หรือความหวาดกังวล คือ ประสบการณ์ทางอารมณ์ที่ปวดร้าวทำให้กระตุ้นความรู้สึก ของมนุษย์ เกิดจากความรู้สึกเกรงกลัวอันตรายในบางสิ่งบางอย่างเพราะความปรารถนาไม่ได้รับการตอบสนองให้สำเร็จลุล่วง โดยมี 3 ประเภท ได้แก่ ความวิตกกังวลที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมภายนอก ความวิตกกังวลที่เกิดจากคุณธรรม และความวิตกกังวล เชิงประสาท

กิติกร มีทรัพย์ (2556, หน้า 22) และพีรพล เทพประสิทธิ์ (2545, หน้า 5) ได้กล่าวถึงกลไกการป้องกันตัวไว้อย่าง สอดคล้องกัน สรุปได้ว่า เป็นกระบวนการที่ช่วยคลี่คลายความปั่นป่วนใจหรือความวิตกกังวล และปกป้องตนเองจากผลกระทบ ที่เจ็บปวดในระดับจิตใต้สำนึกด้วยการจัดการของอีโก้

สร้อยสน สกลรักษ์ (2537, หน้า 10 - 20) และ ชิกมุนด์ ฟรอยด์ (2565, หน้า 80) ได้กล่าวถึงสัญชาตญาณไว้อย่าง สอดคล้องกัน สรุปได้ว่าสัญชาตญาณ คือ สิ่งที่ติดตัวบุคคลมาตั้งแต่กำเนิด และเป็นแรงผลักดันให้เกิดพฤติกรรมต่าง ๆ ซึ่ง กระทำเพื่อตอบสนองความต้องการที่จำเป็นของร่างกาย โดยแบ่งได้ 2 ประเภท คือ สัญชาตญาณแห่งการมีชีวิต คือสัญชาตญาณเพื่อเอาชีวิตรอดและดำรงเผ่าพันธุ์ เป็นพลังชีวิตที่มุ่งสร้างความพึงพอใจให้กับชีวิต รวมไปถึงสัญชาตญาณทาง เพศและแรงกระตุ้นทางธรรมชาติที่มาทดแทนความต้องการทางเพศ และสัญชาตญาณแห่งความไร้ชีวิต สัญชาตญาณที่ทำให้ ตัวบุคคลหันไปหาหมายของชีวิตไปเพื่อความตายหรือเป็นการมุ่งเอาสิ่งมีชีวิตไปสู่สถานะของการไม่มีชีวิต ซึ่งสามารถใช้ “ความ ซาติสม์” เป็นตัวแทนของสัญชาตญาณนี้ได้

จากการทบทวนวรรณกรรม แสดงให้เห็นว่าตัวละครถือเป็นองค์ประกอบสำคัญของนวนิยาย และพฤติกรรมต่าง ๆ ของตัวละครที่มีต้นแบบมาจากมนุษย์จริง สามารถสะท้อนให้เห็นถึงจิตใจของมนุษย์ได้และเมื่อวิเคราะห์พฤติกรรมของ ตัวละครด้วยทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของชิกมุนด์ ฟรอยด์ จะทำให้ทราบถึงที่มาของพฤติกรรมและแรงขับเคลื่อนในจิตใจของตัวละคร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพในรูปแบบการพรรณนาวิเคราะห์ โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นวนิยายเรื่อง ศีรษะมาร เล่ม 1 จำนวน 413 หน้า และศีรษะมาร เล่ม 2 จำนวน 404 หน้า ของจินตวิวัฒน์ จัดพิมพ์โดยบริษัทกรู๊ป พับบลิชชิง จำกัด ปีที่พิมพ์ 2557 โดยผู้วิจัยเลือกศึกษาวิเคราะห์ พฤติกรรมของตัวละครเอก ได้แก่ ปิลันธนา วิเชียรภักทหรือปี่ ปิติ วิเชียรภักทหรือหมอปิติ วิหารี อนุรรณเกียรติหรือแมวเหมียว และสักการ ศิรินทร์หรือสักการ

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

- 2.1 เก็บรวบรวมเนื้อหาข้อมูลจากนวนิยายเรื่อง ศีรษะมาร ของจินตวิวัฒน์
- 2.2 เก็บรวบรวมและศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนวนิยาย
- 2.3 เก็บรวบรวมและศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของ ชิกมุนด์ ฟรอยด์ (Sigmund

Freud)

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์พฤติกรรมของตัวละครเอกในนวนิยายเรื่อง ศีรษะมาร ของจินตวิรุ วิวัธน์ โดยใช้รูปแบบการพรรณนาวิเคราะห์ ตามกรอบทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของซิกมุนด์ ฟรอยด์ ประกอบด้วย 5 ประเด็น ได้แก่

1. จิตใต้สำนึก (Unconscious)
2. โครงสร้างบุคลิกภาพ (Structure of personality)
3. ความหวาดกังวล (Anxiety)
4. กลไกการป้องกันตัว (Defense Mechanism)
5. สัญชาตญาณ (Instinct)

ผลการวิจัย

1. จิตใต้สำนึก

1.1 จิตใต้สำนึกของตัวละครปัทมา วิเชียรภัทรหรือปี่ พบพฤติกรรมเอาแต่ใจ เพื่อเป็นการตอบสนองต่อความต้องการทุกอย่างไม่ว่าจะเป็นเรื่องดีหรือร้าย และพบพฤติกรรมอิจฉาริษยาที่เป็นการตอบสนองความต้องการที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่นหรือความต้องการในสิ่งของของผู้อื่น สาเหตุเนื่องจากปี่เติบโตมาอย่างถูกตามใจมากเกินไปเพราะบิดาเสียชีวิตตั้งแต่ปี่ยังเด็ก ปี่จึงได้รับการดูแลจากพ่อบ้านของครอบครัว รวมทั้งปี่ยังมีอำนาจพลังจิตที่ช่วยตอบสนองทุกความต้องการของเธอ สะท้อนให้เห็นจิตใต้สำนึกที่มีความคุ้นเคยกับการถูกตอบสนองความต้องการทุกรูปแบบจึงแสดงออกถึงพฤติกรรมดังกล่าว

1.2 จิตใต้สำนึกของตัวละครปิติ วิเชียรภัทรหรือหมอปิติ พบพฤติกรรมการเป็นห่วงบุคคลในครอบครัว สะท้อนให้เห็นถึงสัญชาตญาณของความเป็นญาติผู้ใหญ่ในครอบครัวในจิตใต้สำนึกที่คอยกระตุ้นพฤติกรรมและความรู้สึกของเขาให้เป็นห่วงและดูแลบุคคลภายในครอบครัว และสามารถวิเคราะห์ได้ในอีกแง่มุมว่า หมอปิตีรู้สึกมีปมในจิตใจในการดูแลผู้หญิงที่รัก เนื่องจากเขาเคยมีประสบการณ์การหย่าร้างกับภรรยาด้วยเหตุผลที่ว่าเขาไม่ได้ให้ความสำคัญกับเธอมากพอ ดังนั้น เขาจึงมีปมด้อยที่ถูกเก็บกดไว้ในจิตใต้สำนึก และส่งแรงขับให้แสดงออกมาในรูปแบบของการดูแลบุคคลในครอบครัวแทน และยังพบพฤติกรรมในการคิดวิเคราะห์สถานการณ์อย่างรอบคอบ สาเหตุเนื่องจากจิตใต้สำนึกได้รับการหล่อหลอมให้มีการคิดวิเคราะห์จากประสบการณ์การศึกษาและการทำงาน และเมื่อรวมกับความเป็นห่วงบุคคลในครอบครัว ทำให้หมอปิตีมีการคิดวิเคราะห์สถานการณ์อยู่ตลอดเวลาอย่างรอบคอบเพื่อความปลอดภัยของคนในครอบครัว

1.3 จิตใต้สำนึกของตัวละครวิหारी อนุธรรมเกียรติหรือแมวมะเหมียว พบพฤติกรรมการแสดงออกด้วยความสดใส ร่าเริง วิเคราะห์ได้ว่าตัวละครแมวมะเหมียว ได้รับการเลี้ยงดูจากครอบครัวมาอย่างอบอุ่น จิตสำนึกและจิตใต้สำนึกของตัวละครแมวมะเหมียวจึงได้รับการหล่อหลอมให้แสดงพฤติกรรมและอารมณ์ในเชิงบวก พบพฤติกรรมการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น เพราะจิตสำนึกและจิตใต้สำนึกของเธอคุ้นชินกับการใช้ชีวิตกับสังคมภายนอกและทักษะการดูแลเอาใจใส่จากประสบการณ์ในการศึกษาทางด้านเลขานุการทำให้เธอมีความต้องการที่จะดูแลบุคคลอื่นอยู่ลึก ๆ ภายในจิตใจและแสดงออกมาผ่านความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และพบพฤติกรรมการคิดวิเคราะห์และความช่างสงสัย เป็นตอบสนองความต้องการลึก ๆ ภายในจิตใจที่ต้องการสืบหาข้อเท็จจริงต่าง ๆ เพื่อที่จะตอบสนองต่อพฤติกรรมการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และเพื่อเป็นการลดความกังวลใจ

1.4 จิตใต้สำนึกของตัวละครสักการ ศิรินทร์หรือสักการ พบพฤติกรรมการตั้งข้อสันนิษฐานโดยคำนึงถึงเหตุผล และความเป็นจริง เพราะประสบการณ์การศึกษาของเขาและลักษณะนิสัยการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลตามสามัญสำนึกของสักการ ทำให้จิตใต้สำนึกของสักการคอยกระตุ้นให้เขาคิดวิเคราะห์ทุกสถานการณ์อย่างปิดกั้นความคิดอื่น ๆ ที่นอกเหนือไปจากสามัญสำนึกของเขา โดยจิตใต้สำนึกของเขาจะกระตุ้นให้วิเคราะห์สถานการณ์รวมทั้งตั้งข้อสันนิษฐานของสถานการณ์เหล่านั้น ในแง่มุมที่มีเหตุผลความเป็นจริงรองรับเท่านั้น และพบพฤติกรรมที่แสดงถึงความรักและเป็นห่วงแมวมะเหมียว

เหมียว เพราะหลงรักในเสน่ห์และมีความผูกพันกับแมวเหมียว ทำให้จิตใจสำนึกของสัการมีความต้องการในตัวแมวเหมียวอยู่
แทบจะตลอดเวลา

2. โครงสร้างบุคลิกภาพ

2.1 โครงสร้างบุคลิกภาพของตัวละครปิลันธา วิเชียรภัทรหรือปี

2.1.1 อิตของตัวละครปิลันธา วิเชียรภัทรหรือปี พบพฤติกรรมการทำร้ายผู้อื่น การฆ่าผู้อื่นและการควบคุม
ผู้อื่นเพื่อเอาชีวิตรอด โดยเป็นแรงขับจากอิตเพื่อการเอาชีวิตรอด ดูแลรักษาตนเอง และปกป้องตนเองอย่างไม่สนใจศีลธรรม
จรรยาหรือสังคัมรอบข้าง เพราะปีตกอยู่ในสถานการณ์ที่ยากลำบากจึงต้องทำทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อความอยู่รอดของตนเอง และ
ยังพบพฤติกรรมความต้องการสัการให้มาเป็นของตน โดยไม่สนใจว่าเขามีคู่นั้นอยู่แล้ว เพื่อตอบสนองความต้องการทางเพศ
โดยไม่สนใจศีลธรรมจรรยา

2.1.2 อีโก้ของตัวละครปิลันธา วิเชียรภัทรหรือปี พบพฤติกรรมการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลเพื่อต่อรอง
ความต้องการ เพราะในบางกรณีในปีไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการที่ไม่ถูกต้องของอิตได้อย่างเต็มที่ อีโก้ของปีจะมี
กระบวนการต่อรอง โดยที่พยายามเสียผลประโยชน์บางอย่างเพื่อการตอบสนองความต้องการเหล่านั้น

2.1.3 ซูเปอร์-อีโก้ของตัวละครปิลันธา วิเชียรภัทรหรือปี พบเพียงพบพฤติกรรมความเคารพผู้ใหญ่และการ
ตรงต่อเวลา โดยเป็นพฤติกรรมของปีเวลาที่ปีอยู่ในสภาพปกติ แต่หลังจากที่ปีประสบอุบัติเหตุ จนทำให้ปีตกอยู่ในสภาพการณ์
ที่ย่ำแย่ ปีก็ไม่มีพฤติกรรมที่แสดงถึงศีลธรรมจรรยา หรือสนใจความถูกต้องของสังคัมอีก เพราะซูเปอร์-อีโก้อ่อนแอลงอย่างมาก

2.2 โครงสร้างบุคลิกภาพของตัวละครปีติ วิเชียรภัทรหรือหมอปิติ

2.2.1 อิตของตัวละครปีติ วิเชียรภัทรหรือหมอปิติ พบพฤติกรรมความหลงใหลในการทดลองวิทยาศาสตร์
หมอปิตีมีความต้องการที่อยู่จิตใจส่วนลึกเกี่ยวกับการทดลองวิทยาศาสตร์ที่ไม่สนใจความถูกต้องของสังคัม ในสภาพการณ์ปกติ
ของหมอปิติ จะไม่มีพฤติกรรมนี้ แต่เพราะหมอปิติถูกสะกดจิตจากตัวละครปี ถือเป็นการกระตุ้นความต้องการและควบคุมการ
กระทำ จึงแสดงพฤติกรรมนี้ออกมา

2.2.2 อีโก้ของตัวละครปีติ วิเชียรภัทรหรือหมอปิติ พบพฤติกรรมการต่อรองความต้องการของปี เพราะอีโก้
ของตัวละครหมอปิตีมีหน้าที่ในการกลั่นกรองความต้องการที่ผิดศีลธรรมที่มาจากอิต แต่พลังอิตของตัวละครหมอปิติถูก
ควบคุมและจำกัดไว้ด้วยศีลธรรมในจิตใจ จึงไม่พบกระบวนการกลั่นกรองความต้องการที่มาจากอิตของตัวละครหมอปิติ แต่
พบการกลั่นกรองความต้องการจากตัวละครปี เพราะปีเป็นหลานสาว เขาจึงต้องมีหน้าที่ในการปกป้องดูแลปีให้ปลอดภัย
รวมถึงการกลั่นกรองความต้องการของปี

2.2.3 ซูเปอร์-อีโก้ของตัวละครปีติ วิเชียรภัทรหรือหมอปิติ พบพฤติกรรมความยึดมั่นในศีลธรรมและความ
ถูกต้องของสังคัม เนื่องจากตัวละครหมอปิตีมีความเป็นผู้ใหญ่ มีการศึกษาที่ดี และรู้จักสังคัมของการทำงาน จิตใจและลักษณะ
นิสัยของเขาจึงได้รับการหล่อหลอมให้รู้จักกับกฎระเบียบของสังคัม จิตใจของเขาจึงคุ้นชินกับความมีศีลธรรมตัวละครหมอปิติ
จึงไม่ได้แสดงความต้องการเบี่ยงต่ำออกมา แสดงถึงความเข้มแข็งของซูเปอร์-อีโก้ที่คอยเก็บกดความต้องการของอิตเอาไว้ และ
พบการแสดงออกถึงความโกรธเมื่อปีกระทำการสิ่งที่ไม่ดีศีลธรรมเพราะซูเปอร์-อีโก้ของหมอปิตีมีการตอบสนองต่อการกระทำของปี
เมื่อมีกระทำการที่เลวร้ายต่อศีลธรรม ซูเปอร์-อีโก้ของเขาจึงส่งแรงขับเคลื่อนความรู้สึกให้แสดงออกเป็นพฤติกรรมแสดงอาการโกรธ
เพื่อให้ปีมีการกระทำที่ดีขึ้น

2.3 โครงสร้างบุคลิกภาพของตัวละครวิฬาร์ อนุรักษ์เกียรติหรือแมวมะเหมียว

2.3.1 อิตของตัวละครวิฬาร์ อนุรักษ์เกียรติหรือแมวมะเหมียว เนื่องจากตัวละครแมวมะเหมียวการแสดงออกในเชิงบวกอยู่ตลอดเวลาและมีลักษณะนิสัยยึดถือความถูกต้องและศีลธรรม จึงไม่ได้แสดงพฤติกรรมที่แสดงถึงอิตออกมาภายในเรื่อง

2.3.2 อีโก้ของตัวละครวิฬาร์ อนุรักษ์เกียรติหรือแมวมะเหมียว พบพฤติกรรมการไม่แสดงออกอารมณ์ด้านลบด้วยการเก็บกดความรู้สึกของตนเองและแสดงพฤติกรรมที่ตีออกมา เพื่อเป็นการคลี่คลายปัญหาในสถานการณ์นั้น ๆ และยังเป็นการตอบสนองพฤติกรรมความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นอีกด้วย

2.3.3 ซูเปอร์-อีโก้ของตัวละครวิฬาร์ อนุรักษ์เกียรติหรือแมวมะเหมียว พบพฤติกรรมการยึดมั่นในความถูกต้องและกฎระเบียบ เพราะแมวมะเหมียวได้รับการหล่อหลอมจิตใจจากสังคมต่าง ๆ เป็นอย่างดี ทั้งในสังคมครอบครัวหรือสังคมการศึกษาทำให้จิตใจของเขามีศีลธรรมและถือกฎเกณฑ์ของสังคมต่าง ๆ เพื่อให้เธอสามารถอยู่ร่วมกับสังคมรอบข้างได้ แม้ในบางสถานการณ์ที่แมวมะเหมียวมีความเสี่ยงที่จะได้รับผลเสียต่อตนเอง แต่เธอก็เลือกที่จะยึดมั่นในความถูกต้องเพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวม

2.4 โครงสร้างบุคลิกภาพของตัวละครสักการ ศิรินทร์หรือสักการ

2.4.1 อิตของตัวละครสักการ ศิรินทร์หรือสักการ พบพฤติกรรมการตอบสนองความต้องการจากปี โดยเขาตอบสนองต่อความต้องการทางเพศที่อยู่ภายในส่วนลึกของจิตใจอย่างควบคุมไม่ได้ และถือเป็นเรื่องที่ผิดศีลธรรมเพราะเขาก็มีคู่มั่นอยู่แล้ว

2.4.2 อีโก้ของตัวละครสักการ ศิรินทร์หรือสักการ พบพฤติกรรมในการเก็บอารมณ์ของตนเอง เพราะลักษณะนิสัยสุภาพและให้เกียรติผู้อื่น โดยเมื่อสักการเกิดอารมณ์ทางลบขึ้นมา สักการคอยกดความต้องการที่ไม่ดีเอาไว้ และพยายามที่จะแสดงออกพฤติกรรมที่ตีออกมาแทน

2.4.3 ซูเปอร์-อีโก้ของตัวละครสักการ ศิรินทร์หรือสักการ พบพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความมีมารยาทและให้เกียรติผู้อื่น เพราะเขาได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างดีมาตั้งแต่เด็ก รวมถึงประสบการณ์การศึกษาและการทำงานของเขาทำให้จิตใจของเขามีความคุ้นเคยกับสังคม เขาจึงต้องมีการแสดงออกที่นึกถึงสังคมภายนอก ดังนั้นมีสักการจึงความยึดถือสิ่งดีงามภายในสังคมภายในจิตใจและแสดงออกเป็นพฤติกรรมที่ดีสู่สังคม และพบพฤติกรรมความละเอียดใจต่อตนเอง เมื่อสักการเกิดความต้องการที่ผิดศีลธรรมขึ้น สักการจะพยายามที่ไม่แสดงออกมาเป็นพฤติกรรมและมีความรู้สึกละเอียดใจต่อความต้องการของตนเอง

3. ความวิตกกังวล

3.1 ความวิตกกังวลของตัวละครปีลันธา วิเชียรภัทหรือปี พบพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความกังวลที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมภายนอก ได้แก่ ความกังวลว่าจะถูกวิฬาร์แย่งความรัก โดยเป็นความกังวลว่าหมอบิตีและลุงพรจะให้ความสำคัญกับวิฬาร์มากกว่าเธอ และความกังวลว่าตนจะไม่ได้รับการช่วยเหลือจากหมอบิตีซึ่งจะส่งผลให้เธอเสียชีวิต

3.2 ความวิตกกังวลของตัวละครปีติ วิเชียรภัทหรือหมอบิตี พบพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความกังวลที่ประเภทความปั่นป่วนใจที่เกิดจากคุณธรรม คือ พฤติกรรมความกังวลใจเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือปี จากความรู้สึกผิดกับการกระทำต่าง ๆ ซึ่งเป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้องของปี แต่ถูกบังคับให้ช่วยเหลืออย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และพบพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความกังวลที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมภายนอก คือ พฤติกรรมความกังวลว่าจะถูกเปิดโปงความลับ เขามีความกังวลเกี่ยวกับทุกความเสี่ยงที่เรื่องราวความลับของการทดลองจะถูกเปิดเผยซึ่งเป็นผลเสียต่อตัวเขาและปี

3.3 ความวิตกกังวลของตัวละครวิฬารี อนุกรมเกียรติหรือแมวมะเมียว พบพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความกังวลที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมภายนอก คือ ความกังวลถึงพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปของหมอปิติ โดยอิทธิพลจากพฤติกรรมเห็นอกเห็นใจผู้อื่นและความช่างสงสัยของแมวมะเมียว จึงเกิดเป็นความกังวลใจ เมื่อแมวมะเมียวเห็นถึงความผิดปกติของหมอปิติ

3.4 ความวิตกกังวลของตัวละครสักการ ศิขรินทร์หรือสักการ พบพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความกังวลที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมภายนอก คือ พฤติกรรมความกังวลใจต่อแมวมะเมียว เมื่อแมวมะเมียวเกิดความกังวลใจขึ้นหรือเมื่อเกิดเรื่องไม่ดีกับแมวมะเมียว เพราะความรักและความเป็นห่วงแมวมะเมียว

4. กลวิธีการป้องกันตัว

4.1 กลวิธีการป้องกันตัวของตัวละครปิลันธา วิเชียรภัทหรือปี พบพฤติกรรมที่แสดงถึงความรังเกียจในตัววิฬารี โดยเป็นกลวิธีการป้องกันตัวจากความวิตกกังวลด้วยวิธีการเปลี่ยนที่เพื่อคลายความกังวลที่วิฬารีจะเป็นคนแย่งความรักของเธอไป และพฤติกรรมการอาละวาดทำลายข้าวของ เพื่อลดความกังวลที่ว่าตนจะไม่ได้รับการช่วยเหลือจนเธอเสียชีวิต

4.2 กลวิธีการป้องกันตัวของตัวละครปิติ วิเชียรภัทหรือหมอปิติ พบพฤติกรรมการรำพึงรำพันโดยไม่รู้ตัว เป็นการคลายความวิตกกังวลที่สับสนภายในจิตใจ และพบพฤติกรรมการโกหกเพื่อปิดบังความลับ เป็นการลดความกังวลว่าจะถูกเปิดโปงความลับของหมอปิติ

4.3 กลวิธีการป้องกันตัวของตัวละครวิฬารี อนุกรมเกียรติหรือแมวมะเมียว พบพฤติกรรมการพูดคุยปรึกษา กับสักการ เพื่อเป็นการลดความกังวลถึงพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปของหมอปิติและสถานการณ์ภายในบ้านวิเชียรภัท

4.4 กลวิธีการป้องกันตัวของตัวละครสักการ ศิขรินทร์หรือสักการ พบพฤติกรรมการไม่ยอมรับความจริง เมื่อสักการรับกับแรงความกังวลที่เกิดขึ้นไม่ไหว สักการจะใช้วิธีการปฏิเสธความจริง เป็นการไม่ยอมรับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะนั้น เพื่อเป็นการลดความกังวลในจิตใจ

5. พฤติกรรมที่แสดงออกถึงสัญชาตญาณ

5.1 สัญชาตญาณของตัวละครปิลันธา วิเชียรภัทหรือปี พบพฤติกรรมที่แสดงถึงสัญชาตญาณแห่งความมีชีวิต คือ พฤติกรรมความตั้งมั่นในการเอาชีวิตรอด เพราะจากเหตุการณ์อุบัติเหตุต่าง ๆ ที่ทำให้เธอได้รับบาดเจ็บจนเกือบเสียชีวิต สัญชาตญาณแห่งความมีชีวิตของเธอจึงส่งแรงขับเคลื่อนความต้องการในการมีชีวิตรอดที่รุนแรงออกไปสู่พฤติกรรมที่จะช่วยให้เธอมีชีวิตรอดต่อไปในทุกทาง และนำไปสู่พฤติกรรมในการทำร้ายผู้อื่น ฆ่าผู้อื่น และควบคุมผู้อื่นเพื่อเอาชีวิตรอด และพบพฤติกรรมที่แสดงถึงสัญชาตญาณแห่งความไร้ชีวิต คือ พฤติกรรมการทำลายตนเอง เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของเธอในการประชดประชันหมอปิติ ด้วยการดึงหัวของตนเองให้หลุดจากร่าง

5.2 สัญชาตญาณของตัวละครปิติ วิเชียรภัทหรือหมอปิติ พบพฤติกรรมที่แสดงถึงสัญชาตญาณแห่งความมีชีวิตของหมอปิติซึ่งจะปรากฏออกมาเมื่อมีการกระตุ้นด้วยเงื่อนไขบางอย่าง เช่น อารมณ์โกรธ การถูกสะกดจิต โดยพบพฤติกรรมที่แสดงถึงสัญชาตญาณแห่งความไร้ชีวิต คือ พฤติกรรมการล้มเลิกให้การช่วยเหลือปี ด้วยความตั้งใจที่จะทำลายปี โดยการไม่ให้น้ำยาหล่อเลี้ยงแก่ปี เพราะอารมณ์ความรู้สึกโกรธ ผิดหวังและรู้สึกผิด ต่อพฤติกรรมของตนเองและปี

5.3 สัญชาตญาณของตัวละครวิฬารี อนุกรมเกียรติหรือแมวมะเมียว พบพฤติกรรมที่แสดงถึงสัญชาตญาณแห่งความมีชีวิต คือ การตัดสินใจพูดคุยปรึกษากับสักการ โดยเป็นการกระทำในสิ่งที่ยึดสร้างความสุขและความสบายใจให้แก่แมวมะเมียว

5.4 สัญชาตญาณของตัวละครสักการ ศีขรินทร์หรือสักการ พบพฤติกรรมที่แสดงถึงสัญชาตญาณแห่งความมีชีวิต คือ พฤติกรรมการตอบสนองความต้องการทางเพศจากปี เป็นการตอบสนองต่อสัญชาตญาณที่ส่งแรงขับเคลื่อนให้มีพฤติกรรมที่สร้างความสุขให้แก่ชีวิต ก็คือความต้องการทางเพศ

สรุปผลและอภิปรายผล

สรุปผล

งานวิจัยเรื่อง “การศึกษาพฤติกรรมของตัวละครเอกในนวนิยายเรื่องศีระมารโดยใช้ทฤษฎีจิตวิเคราะห์” ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. จิตใต้สำนึก

- 1.1 จิตใต้สำนึกของตัวละครปิลันธา วิเชียรภัทหรือปี พบพฤติกรรมเอาแต่ใจตนเอง และอิจฉาริษยา
- 1.2 จิตใต้สำนึกของตัวละครปิติ วิเชียรภัทหรือหมอปิติ พบพฤติกรรมเป็นห่วงบุคคลในครอบครัว และการคิดวิเคราะห์สถานการณ์อย่างรอบคอบ
- 1.3 จิตใต้สำนึกของตัวละครวิหารี อนรรฆเกียรติหรือแมวเหมียว พบการแสดงออกด้วยความสับสนไร้เรขาคณิต การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น การคิดวิเคราะห์และความช่างสงสัย
- 1.4 จิตใต้สำนึกของตัวละครสักการ ศีขรินทร์หรือสักการ พบพฤติกรรมการตั้งข้อสันนิษฐานโดยคำนึงถึงเหตุผล และความเป็นจริง และพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความรักและความห่วงใยที่มีต่อผู้อื่น

2. โครงสร้างบุคลิกภาพ

2.1 โครงสร้างบุคลิกภาพของตัวละครปิลันธา วิเชียรภัทหรือปี

- 2.1.1 อิดของตัวละครปิลันธา วิเชียรภัทหรือปี พบพฤติกรรมการทำร้ายผู้อื่น การฆ่าผู้อื่นและการควบคุมผู้อื่นเพื่อเอาชีวิตรอด
- 2.1.2 อีโก้ของตัวละครปิลันธา วิเชียรภัทหรือปี พบพฤติกรรมการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลเพื่อต่อรองความต้องการ
- 2.1.3 ซูเปอร์-อีโก้ของตัวละครปิลันธา วิเชียรภัทหรือปี พบพฤติกรรมความเคารพผู้ใหญ่และการตรงต่อเวลา

2.2 บุคลิกภาพของตัวละครปิติ วิเชียรภัทหรือหมอปิติ

- 2.2.1 อิดของตัวละครปิติ วิเชียรภัทหรือหมอปิติ พบพฤติกรรมความหลงใหลในการทดลองวิทยาศาสตร์
- 2.2.2 อีโก้ของตัวละครปิติ วิเชียรภัทหรือหมอปิติ พบพฤติกรรมการต่อรองความต้องการของปี
- 2.2.3 ซูเปอร์-อีโก้ของตัวละครปิติ วิเชียรภัทหรือหมอปิติ พบพฤติกรรมความยึดมั่นในศีลธรรมและความถูกต้องของสังคม

2.3 โครงสร้างบุคลิกภาพของตัวละครวิหารี อนรรฆเกียรติหรือแมวเหมียว

- 2.3.1 อิดของตัวละครวิหารี อนรรฆเกียรติหรือแมวเหมียว ไม่พบพฤติกรรมที่แสดงถึงอิด
- 2.3.2 อีโก้ของตัวละครวิหารี อนรรฆเกียรติหรือแมวเหมียว พบพฤติกรรมการไม่แสดงออกอารมณ์ด้านลบ
- 2.3.3 ซูเปอร์-อีโก้ของตัวละครวิหารี อนรรฆเกียรติหรือแมวเหมียว พบพฤติกรรมการยึดมั่นในความถูกต้องและกฎระเบียบ

2.4 โครงสร้างบุคลิกภาพของตัวละครสักการ ศิขรินทร์หรือสักการ

- 2.4.1 อิตของตัวละครสักการ ศิขรินทร์หรือสักการ พบพฤติกรรมการตอบสนองความต้องการจากปี
- 2.4.2 อีโก้ของตัวละครสักการ ศิขรินทร์หรือสักการ พบพฤติกรรมในการเก็บอารมณ์ของตนเอง
- 2.4.3 ซูเปอร์-อีโก้ของตัวละครสักการ ศิขรินทร์หรือสักการ พบพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความมีมารยาทและให้เกียรติผู้อื่น

3. ความวิตกกังวล

- 3.1 ความวิตกกังวลของตัวละครปีลันธา วิเชียรภัทหรือปี มีความกังวลที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมภายนอก ได้แก่ ความกังวลว่าจะถูกวิหารีแย่งความรักและความกังวลว่าตนจะไม่ได้รับการช่วยเหลือจากหมอปีติ
- 3.2 ความวิตกกังวลของตัวละครปีติ วิเชียรภัทหรือหมอปีติ พบมีความกังวลที่ประเภทความปั่นป่วนใจที่เกิดจากคุณธรรม คือ พฤติกรรมความกังวลใจเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือปีติและมีความกังวลที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมภายนอก คือ พฤติกรรมความกังวลว่าจะถูกเปิดโปงความลับ
- 3.3 ความวิตกกังวลของตัวละครวิหารี อนรรฆเกียรติหรือแมวเหมียว พบความกังวลที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมภายนอก คือ ความกังวลถึงพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปของหมอปีติ
- 3.4 ความวิตกกังวลของตัวละครสักการ ศิขรินทร์หรือสักการ พบความกังวลที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมภายนอก คือ พฤติกรรมความกังวลใจต่อแมวเหมียว

4. กลวิธานการป้องกันตัว

- 4.1 กลวิธานการป้องกันตัวของตัวละครปีลันธา วิเชียรภัทหรือปี พบความรังเกียจในตัววิหารี การอาละวาดทำลายข้าวของ
- 4.2 กลวิธานการป้องกันตัวของตัวละครปีติ วิเชียรภัทหรือหมอปีติ พบการรำพึงรำพันโดยไม่รู้ตัวและการโกหกเพื่อปิดบังความลับ
- 4.3 กลวิธานการป้องกันตัวของตัวละครวิหารี อนรรฆเกียรติหรือแมวเหมียว พบการพูดคุยปรึกษากับสักการ
- 4.4 กลวิธานการป้องกันตัวของตัวละครสักการ ศิขรินทร์หรือสักการ พบการไม่ยอมรับความจริง

5. พฤติกรรมที่แสดงออกถึงสัญชาตญาณ

- 5.1 สัญชาตญาณของตัวละครปีลันธา วิเชียรภัทหรือปี พบพฤติกรรมที่แสดงถึงสัญชาตญาณแห่งความมีชีวิต คือ พฤติกรรมความตั้งมั่นในการเอาชีวิตรอด และพฤติกรรมที่แสดงถึงสัญชาตญาณแห่งความไร้ชีวิต คือ พฤติกรรมการทำลายตนเอง
- 5.2 สัญชาตญาณของตัวละครปีติ วิเชียรภัทหรือหมอปีติ พบพฤติกรรมที่แสดงถึงสัญชาตญาณแห่งความไร้ชีวิต คือ พฤติกรรมกล้มเลิกให้การช่วยเหลือปี
- 5.3 สัญชาตญาณของตัวละครวิหารี อนรรฆเกียรติหรือแมวเหมียว พบพฤติกรรมที่แสดงถึงสัญชาตญาณแห่งความมีชีวิต คือ การตัดสินใจพูดคุยปรึกษากับสักการ
- 5.4 สัญชาตญาณของตัวละครสักการ ศิขรินทร์หรือสักการ พบพฤติกรรมที่แสดงถึงสัญชาตญาณแห่งความมีชีวิต คือ พฤติกรรมการตอบสนองความต้องการทางเพศจากปี

อภิปรายผล

งานวิจัยเรื่อง “การศึกษาพฤติกรรมของตัวละครเอกในนวนิยายเรื่องสี่พระมารโดยใช้ทฤษฎีจิตวิเคราะห์” ผู้วิจัยขอ
นำเสนอผลการอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมที่แสดงออกถึงจิตใต้สำนึกของตัวละครทั้ง 4 ตัว เกิดจากปมด้อยในใจ การอบรมเลี้ยงดู
ประสบการณ์จากการศึกษา ประสบการณ์จากการทำงาน แรงจูงใจ รวมถึงความผูกพัน แสดงให้เห็นว่าการอบรมเลี้ยงดูในวัย
เยาว์และประสบการณ์ของชีวิต จะส่งผลต่อลักษณะนิสัยและพฤติกรรมของมนุษย์ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น หากบุคคลหนึ่งได้รับการ
การเลี้ยงดูที่ผิดหรือผ่านประสบการณ์ชีวิตที่ย่ำแย่ อาจทำให้ลักษณะนิสัยและพฤติกรรมของบุคคลนั้นผิดปกติดังกล่าวได้ ซึ่ง
ผลการศึกษาในลักษณะนี้มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุไรวรรณ สิงห์ทอง (2563) ศึกษาเรื่อง “การศึกษาพฤติกรรมของ
ตัวละครโดยใช้ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของซิกมันด์ ฟรอยด์ ในนวนิยายเรื่องสองนรี ของพดชา” ซึ่งมีลักษณะพฤติกรรมของตัว
ละครที่สอดคล้องกัน 3 ประเด็น ได้แก่ อัจฉาธิยา เอาแต่ใจตัวเอง และเห็นอกเห็นใจผู้อื่น เนื่องจากพฤติกรรมของตัวละคร
ได้รับอิทธิพลจากประสบการณ์และการอบรมเลี้ยงดูเช่นเดียวกัน

ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมที่แสดงออกถึงโครงสร้างบุคลิกภาพของตัวละครทั้ง 4 ตัว เกิดจากลักษณะของจิตใจของ
มนุษย์ที่แบ่งได้ 3 ส่วน คือ อิด, อีโก้ และซูเปอร์-อีโก้ ที่มีพลังแรงขับต่อกันเป็นพลวัตส่งผลให้ตัวละครแสดงพฤติกรรมออกมา
ขึ้นอยู่กับส่วนที่มีพลังเข้มแข็งมากที่สุด ซึ่งได้รับอิทธิพลจากประสบการณ์ที่พบเจอ การอบรมเลี้ยงดู และระดับคุณธรรมจรรยา
ในจิตใจ แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรม, ความคิด และระดับความมีศีลธรรมของมนุษย์นั้น ได้รับการหล่อหลอมจากการอบรม
เลี้ยงดู ประสบการณ์ชีวิต ระดับการศึกษาและระดับสังคม ทำให้เข้าใจบุคลิกภาพและลักษณะนิสัย รวมถึงทัศนคติที่แตกต่าง
กันไปในแต่ละคน ซึ่งผลการศึกษาในลักษณะนี้มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุไรวรรณ สิงห์ทอง (2563) ศึกษาเรื่อง
“การศึกษาพฤติกรรมของตัวละครโดยใช้ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของซิกมันด์ ฟรอยด์ ในนวนิยายเรื่องสองนรี ของพดชา” ซึ่งมี
ลักษณะพฤติกรรมของตัวละครที่สอดคล้องกัน 2 ประเด็น ได้แก่ การรักความถูกต้องและสำนึก เนื่องจากการสะท้อนถึง
พลังจากซูเปอร์-อีโก้ที่เข้มแข็งเช่นเดียวกัน

ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความวิตกกังวลของตัวละครทั้ง 4 ตัว มีความแตกต่างกัน ซึ่งเกิดจาก
สาเหตุคือ เมื่อความต้องการของตัวละครไม่ได้รับการตอบสนองหรือเกิดสถานการณ์ที่กระทบกระเทือนต่อจิตใจ ไม่ว่าจะเป็นเกิด
จากปัจจัยสิ่งแวดล้อมภายนอก หรือเกิดจากคุณธรรมภายในจิตใจ ก็จะทำให้เกิดความวิตกกังวลขึ้น แสดงให้เห็นว่าความวิตกกังวล
ภายในจิตใจของมนุษย์สามารถเกิดขึ้นได้จากปัจจัยต่าง ๆ และเนื่องจากแต่ละตัวละครมีหลักความคิดและศีลธรรม รวมถึง
ประสบการณ์ที่ต่างกัน ทำให้แต่ละตัวละครมีความวิตกกังวลต่างรูปแบบ และนำไปสู่วิธีการคลายความวิตกกังวลที่
แตกต่างกันอีกด้วย โดยสามารถสะท้อนถึงความวิตกกังวลของมนุษย์ในสังคมที่มีที่มาจากปัจจัยที่ต่างกันได้ ซึ่งผล
การศึกษาในลักษณะนี้มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุไรวรรณ สิงห์ทอง (2563) ศึกษาเรื่อง “การศึกษาพฤติกรรมของตัว
ละครโดยใช้ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของซิกมันด์ ฟรอยด์ ในนวนิยายเรื่องสองนรี ของพดชา” ซึ่งมีลักษณะพฤติกรรมของตัวละครที่
สอดคล้องกัน 1 ประเด็น ได้แก่ กลัวจะถูกเปิดเผยความลับ เพราะสะท้อนถึงอิทธิพลจากสถานการณ์ภายนอกที่มีต่อจิตใจของ
ตัวละครในลักษณะเดียวกัน

ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมที่แสดงออกถึงกลไกการป้องกันตัวของตัวละครทั้ง 4 ตัว ในทางทฤษฎีจิตวิเคราะห์
ของซิกมันด์ ฟรอยด์ กล่าวว่าเมื่อมนุษย์เกิดความวิตกกังวลเกิดขึ้นในจิตใจ และไม่สามารถหลีกเลี่ยงความรู้สึกกังวลได้ อีโก้
ของมนุษย์จะมีกระบวนการในการลดความกังวลนั้นด้วยกลไกการป้องกันตัวต่าง ๆ และกลไกการป้องกันตัวของตัวละคร
ทั้ง 4 ตัวที่แตกต่างกัน มีสาเหตุคือประเภทของความวิตกกังวล รวมถึงประสบการณ์และระดับศีลธรรมของตัวละครแต่ละตัวที่
แตกต่างกัน ดังนั้นแต่ละตัวละครจึงมีกลไกการป้องกันตัวในหลากหลายรูปแบบ แสดงให้เห็นว่ามนุษย์มีกลวิธีในการลด
ความวิตกกังวลใจที่แตกต่างกันออกไป โดยขึ้นอยู่กับปัจจัยดังกล่าว ว่าในแต่ละกลวิธีในการลดความวิตกกังวลของมนุษย์จะถูก

แสดงออกอย่างสร้างสรรค์หรือสร้างความเดือดร้อนให้แก่สังคมอย่างไร ซึ่งผลการศึกษาในลักษณะนี้มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของพิรพล เทพประสิทธิ์ (2545) ศึกษาเรื่อง “วิเคราะห์บุคลิกภาพตัวละครเอกตามแนวทฤษฎีจิตวิเคราะห์ในนวนิยายเรื่องหลายชีวิต” ในประเด็นกลวิธีการป้องกันตัวที่ตัวละครใช้ เพราะว่ากลวิธีการป้องกันตัวของตัวละครภายในเนื้อเรื่องได้รับอิทธิพลจากสังคมภายนอก เพื่อลดความตึงเครียด และพบเห็นได้ในชีวิตจริงเช่นเดียวกัน

ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมที่แสดงออกถึงสัญชาตญาณของตัวละครทั้ง 4 ตัวมีความสอดคล้องกัน เพราะเป็นการกระทำเพื่อตอบสนองต่อความต้องการ ด้วยแรงจูงใจจากทั้งสัญชาตญาณแห่งความมีชีวิตที่ส่งแรงขับเคลื่อนความต้องการสร้างความสุขให้แก่ชีวิต และแรงขับเคลื่อนเพื่อการสืบพันธุ์ และสัญชาตญาณแห่งความไว้ชีวิตที่ส่งแรงขับเคลื่อนความต้องการในการทำลายชีวิต อันเป็นความต้องการที่มนุษย์มีมาตั้งแต่กำเนิด แสดงให้เห็นว่า แม้ว่าแต่ละตัวละครจะมีภูมิหลังหรือการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันอย่างไร ย่อมมีความต้องการภายในจิตใจที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองเป็นพื้นฐาน ไม่ว่าจะเป็นความต้องการที่ดีและสร้างสรรค์ต่อสังคมหรือความต้องการที่ผิดต่อสังคม แต่ทัศนคติและระดับศีลธรรมในจิตใจของตัวละครเป็นสิ่งที่คอยควบคุมการแสดงออกความต้องการนี้ โดยสอดคล้องกับความต้องการต่าง ๆ ของมนุษย์ และยังสะท้อนให้เห็นถึงการแสดงออกของความต้องการรูปแบบต่าง ๆ ของมนุษย์ ที่มีหลักศีลธรรมในจิตใจคอยควบคุมอย่างชัดเจน เช่น หากมนุษย์คนหนึ่งมีระดับศีลธรรมในจิตใจที่สูง อาจจะมีการแสดงความต้องการรูปแบบที่ผิดต่อสังคมที่น้อย หรืออาจจะไม่มีการแสดงออกเลยก็ได้

จากผลการวิจัยทำให้ทราบว่า พฤติกรรมและแรงขับเคลื่อนจิตใจที่แตกต่างกันของตัวละคร มีสาเหตุจากรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู ประสบการณ์ในการใช้ชีวิต และภูมิหลังที่แตกต่างกัน ความแตกต่างดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรมและบุคลิกภาพของมนุษย์ที่มีความหลากหลายและแตกต่างในสังคม การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นประโยชน์อย่างมาก ทั้งในระดับครอบครัวซึ่งเป็นสถาบันแรกในการอบรมเลี้ยงดู ใกล้ชิด การให้ความรัก ความเข้าใจ และการเอาใจใส่ เพื่อลดทอนปัญหาด้านจิตใจที่อาจส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตในอนาคตได้ การทำความเข้าใจบุคลิกภาพและลักษณะนิสัยของคนในครอบครัวเป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์ภายในครอบครัว และเป็นการสร้างความตระหนักรู้ถึงความสำคัญในการอบรมเลี้ยงดูลูกซึ่งถือเป็นจุดเริ่มต้นของจิตใจ ทำให้เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างอบอุ่นและเข้าใจความรู้สึก จะเติบโตมาเป็นบุคคลที่มีคุณค่าต่อสังคม และระดับสังคมซึ่งเป็นหน่วยที่ใหญ่ขึ้น การทำความเข้าใจกับพฤติกรรมต่าง ๆ ของบุคคลในสังคมทำให้เข้าใจถึงความรู้สึกนึกคิด การแสดงออกทั้งภายใน ภายนอกของบุคคลแต่ละคนได้ ส่งผลให้สังคมมีความสงบร่มเย็น เป็นสุข ลดการเกิดปัญหาทางสังคม และเสริมสร้างสังคมให้มีความน่าอยู่มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

การศึกษานี้ทำให้เข้าใจพฤติกรรมของตัวละครเอกในนวนิยายเรื่องสี่พระยามากยิ่งขึ้น ทำให้เข้าใจถึงสาเหตุและกระบวนการของการแสดงออกถึงพฤติกรรมต่าง ๆ ของตัวละครในนวนิยาย ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่สะท้อนความเป็นตัวตนของมนุษย์ได้เป็นอย่างดี อีกทั้งสามารถนำไปปรับใช้กับชีวิตประจำวันได้ทุกสถานการณ์ในการทำความเข้าใจตนเองและผู้อื่น นอกจากนี้สามารถนำผลการศึกษาค้นคว้าไปใช้ประกอบการเรียนการสอนรายวิชาต่าง ๆ ได้ เช่น รายวิชาที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรม รายวิชาการพัฒนาตน เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาพฤติกรรมของตัวละครโดยทฤษฎีจิตวิเคราะห์ที่ปรากฏในนวนิยายเรื่องอื่น ๆ เช่น กาหลมหรทึก ของปราปต์ พรหมลิขิต ของรอมแพง เป็นต้น

2. ควรศึกษานวนิยายเรื่องศีรชะมารของจินตวีร์ วิวัธน์ ในประเด็นอื่น ๆ เช่น การใช้ภาษาเพื่อให้เกิดจินตภาพ การใช้โวหารภาพพจน์ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กิตติกร มีทรัพย์. (2556). วาสนาฉบับจิตวิเคราะห์. กรุงเทพฯ: ประชาสัมพันธ์.
- ชิกมุนต์ พรอยด์. (2565). อีโกและอิดในตัวคุณ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แอโรว์.
- เถกิง พันธุ์เกิงอมร. (2541). นวนิยายและเรื่องสั้น การศึกษาวิเคราะห์และวิจารณ์. สงขลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- พีรพล เทพประสิทธิ์. (2545). วิเคราะห์บุคลิกภาพตัวละครเอกตามแนวทฤษฎีจิตวิเคราะห์ในนวนิยายเรื่องหลายชีวิต. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยบูรพา. [ออนไลน์], เข้าถึงได้จาก: <https://tdc.thailis.or.th/tdc/> (10 ธันวาคม 2566)
- วิภา กงกะนันท์. (2540). กำเนิดนวนิยายในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ดอกหญ้า.
- วนิดา บำรุงไทย. (2544). ศาสตร์และศิลป์แห่งนวนิยาย. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- สร้อยสน สกลรักษ์. (2537). นวนิยายอัตชีวประวัติของโจเซฟ คอนราด การวิเคราะห์ตามแนวจิตวิเคราะห์ของ พรอยด์. อักษรศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. [ออนไลน์], เข้าถึงได้จาก <https://tdc.thailis.or.th/tdc/>. (28 ธันวาคม 2565)
- อุไรวรรณ สิงห์ทอง. (2563). การศึกษาพฤติกรรมของตัวละครโดยใช้ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของซิกมุนด์ พรอยด์ ในนวนิยายเรื่อง สองนรี ของพดชา. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด. 15(3), 208-217. [ออนไลน์], เข้าถึงได้จาก: <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/reru/article/view/243950> (10 ธันวาคม 2566)